

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. дфн Николай Георгиев Папучиев,
редовен преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“,
Факултет по славянски филологии

Член на жури по обявения от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 24/17.03.2023 г. конкурс за заемане на академичната длъжност *доцент* в професионално направление 2.1. Филология (Българска литература – Българска литература от Първата световна война до наши дни. Литература за деца и юноши)

с единствен кандидат: гл. ас. д-р Надежда Ангелова Стоянова, преподавател на редовен трудов договор в СУ „Св. Климент Охридски“

Обща оценка на профила на кандидатката:

Главен асистент д-р Надежда Ангелова Стоянова е редовен преподавател във Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 2011 година. От 2013 до сега заема академичната длъжност *главен асистент*, след придобиването на докторска степен през същата година. Преподавателският ѝ опит е изцяло свързан с дисциплините, определящи обхвата и номенклатурата на обявения конкурс. Кандидатката води упражнения и лекции по *Литература за деца и юноши*, *Българска литература между Първата и Втората световна война*, *Съвременна българска литература*. Преподавателският ѝ опит се допълва и от множество избираеми дисциплини, които разработва. Всички те отразяват общи или частни проблеми на развитието на модерната българска литература. Профилът ѝ на изследовател е апробиран посредством участието ѝ в 38 научно-изследователски проекта, както и в над 90 публикации, 2 от които самостоятелни монографични изследвания. Атестат за работата ѝ със студентите е научното ръководство на 15 бакалавърски и магистърски тези, както и позицията ѝ на главен редактор на ориентираното към студенти, докторанти и млади учени списание „Филологически форум“. Носител е на редица академични награди за принос в науката.

Научни приноси:

В настоящия конкурс гл. ас. д-р Надежда Стоянова кандидатства с 16 публикации – 1 монография, 3 студии и 12 статии. Всички от тях пряко

съответстват на профила на конкурса. 7 от приложените публикации са свързани с изследвания, отнасящи се до литературата за деца и юноши. Творчеството на Гео Милев, Калина Малина, Биньо Иванов и Николай Кънчев са оригинално прочетени не само през тяхното контекстуално полагане, но и през вписването им в историографски изградената история на литературата за деца и юноши. Това са особено важни прочити, доколкото приносният им характер се открива не само във факта, че обогатяват с нови литературоведски анализи литературното поле, а по-скоро в усилията да се удържат като актуални артефакти във вниманието на анализаторите. Тази литература – настоява Надежда Стоянова в анализа си за творчеството на Биньо Иванов – „моделира младия читател като субект, който интерпретира динамично променящия се свят“ (сп. „Страница“, 2022, с. 154). Наблюдение, което с известни уточнения се отнася и до Гео-Милевата поредица „Детски живот“, която се опитва да „стилизира емоционалната реактивност на детето като лирически субект и лирически герой“ (сп. „Български език и литература“, 2022, с. 161). Аналитично-изследователската работа върху детската литература на Надежда Стоянова реферира често с канон-формиращите механизми на литературната историография и разкрива онези развойни процеси, които остават встрани от погледа на тотализиращата история на българската литература. Или цензурата в епохата на тоталитаризма. Какъвто е случаят със стихосбирките на Николай Кънчев например, които се явяват поле за авторско себеизразяване в период от живота му, белязан от забраната да публикува. Тук отново настояванията, характерни за цялата изследователска работа на кандидатката, че става дума за сериозна литература, част от идейни и естетически художествени процеси – се подкрепят от извода, че и при Кънчев става въпрос за рефлексия „към типологията на поведението на субекта и на обществото“ (сп. „Филологически форум“, 2023, с. 82).

Основната монография, с която Надежда Стоянова участва в настоящия конкурс е „Украси и гримаси. Мода и модерност в българската литература от 20-те и 30-те години на XX век“ (София: Парадигма, 2022). Изследването е оригинално и не е било предлагано като труд за заемане на предходни академични длъжности и придобиване на научни степени. Изложението е

структурирано в 6 глави и приложение, с общ обем от 374 страници. Модата е въпрос, който не само не е чужд на българската литература, а напротив – може да се разглежда като ключов компонент за нейното разбиране и анализиране. Модата за авторите от междувоенния период е част от проблема за човека и човешкото, за страха от дехуманизацията на модерната култура, която обаче засилва „ускорително-тревожния стремеж към промяна в облика“ (с. 14). Разгледана в тази перспектива, модата, модното, актуалното са част от един ключов за литературата проблем – а именно – мисленето на човека за себе си в опита да изрази своята индивидуална или колективна идентичност. Анализът в работата е осъществен върху редица произведения, критически прочити и вестникарски публикации с широка читателска аудитория, което в пълнота изразява контекстуалните и културните рамки на времето, в което се развиват литературните търсения на времето. И в това изследване – подобно на наблюденията в статиите и студиите на Надежда Стоянова – се забелязва една добре аргументирана провокация към масовата методология на литературната историография. Тя се изразява в непрекъснатите препратки и референции между т. нар. „висока“ и „масова“ култура. Референции, които разкриват изключително важни зависимости и отпращат аналитичното четене и към читателската рецепция.

Всички представени трудове са приносни и оригинални и се характеризират с напълно коректно отнасяне към библиографските източници и цитирана литература. Липсват каквито и да са податки за некоректно ползване на чужди идеи и текстове, нещо повече – библиографските справки са изключително детайлни и изчерпателни.

Оценка на представените документи за процедурата:

Документите за конкурса са образцово подготвени и представени на Научното жури. Цялата процедура е напълно съобразена със Закона за развитие на научния състав в Република България и съответните правилници на Софийския университет. Предвидените според националните минимални наукометрични точки в областта на професионално направление 2.1. *Филология* са постигнати. Нещо повече, справката показва, че са събрани **525** точки от

изискуемите **400**. Посочените в справката 30 цитирания (от общо над 80) формират **100** от необходимите **50** точки. Дипломите за придобиване на висше образование, за образователната и научна степен *доктор*, както и справките за трудов стаж и академична длъжност показват, че кандидатката изпълнява всички условия за заемане на академичната длъжност по обявения конкурс.

Заключение:

Като имам предвид посочените достойнства и приноси на научните изследвания, преподавателската и редакторската работа на Надежда Ангелова Стоянова убедено подкрепям кандидатурата ѝ и препоръчвам на членовете на Научното жури също да гласуват положително да заеме академичната длъжност *доцент* по професионално направление **2.1. Филология (Българска литература – Българска литература от Първата световна война до наши дни. Литература за деца и юноши)**.

15.06.2023
София

Рецензент:.....
проф. дфн Николай Папучиев